

»Mladi za napredek Maribora 2016«

33. srečanje

LEPOTNI IDEAL V OČEH NAJSTNIKA NAŠE ŠOLE

Raziskovalno področje: Sociologija

Raziskovalna naloga

Maribor, februar 2016

KAZALO VSEBINE

POVZETEK	5
ZAHVALA	5
1 UVOD	6
1.1 RAZISKOVALNI PROBLEM.....	6
1.2 HIPOTEZE.....	7
1.3 PREDVIDENA NOVA ZNANJA	8
1.4 LEHOTNI IDEAL V ZGODOVINI.....	8
1.5 MLADOSTNIKOV LEHOTNI IDEAL	19
2 OSREDNJI DEL NALOGE	21
2.1 METODOLOGIJA DELA	21
2.1.1 <i>Metoda proučevanja pisnih virov in literature</i>	21
2.1.2 <i>Metoda anketiranja</i>	21
2.1.3 <i>Metoda analize podatkov in njihovega interpretiranja</i>	21
2.2 ANALIZA REZULTATOV.....	22
2.2.1 <i>Vzorec za anketiranje</i>	22
2.2.2 <i>Analiza anketnega vprašalnika</i>	22
3 RAZPRAVA IN INTERPRETACIJA PODATKOV	34
4 ZAKLJUČEK	37
5 DRUŽBENA ODGOVORNOST	37
6 PRILOGE	38
7 VIRI IN LITERATURA	41

KAZALO SLIK

Slika 1: Wilendorfska Venera.....	9
Slika 2: Kleopatra VII	10
Slika 3: Kleopatra VII	10
Slika 4: Antenor	11
Slika 5: Ženske v srednjem veku	12
Slika 6: Botticelli - Rojstvo Venere	13
Slika 7: Katarina Medičejska.....	14
Slika 8: Elizabeta I.	14
Slika 9: Louise Brooks	16
Slika 10: Carole Lombard	16
Slika 11: Marilyn Monroe	17
Slika 12: Twiggy.....	17
Slika 13: Jane Fonda	18

KAZALO TABEL

Tabela 1: Kaj ti predstavlja lepotni ideal?.....	22
Tabela 2: Prepoznaš zgodovinske osebe?	24
Tabela 3: Ideal ženskega telesa znanih Slovenk.	25
Tabela 3.1: Pojasni svojo odločitev izbire telesnega ideala.	26
Tabela 4: Kaj vpliva na videnje lepotnega ideala?	27
Tabela 5: Kaj stoji za uspešno žensko?.....	28
Tabela 6: Lepotne ideale določajo ženske na visokih družbenih položajih.	29
Tabela 7: Najlepše lastnosti ženskega značaja.	30
Tabela 8: Dosegljivost lepotnega ideala le bogatejšemu sloju.....	31
Tabela 9: Si si kdaj prizadeval/-a spremeniti svoje telo?.....	32
Tabela 9.1: Vir informacij za spreminjanje telesa.....	33

KAZALO GRAFOV

Graf 1.a: Lepotni ideal v očeh fantov.	22
Graf 1.b: Lepotni ideal v očeh deklet.	23
Graf 2: Prepoznaš zgodovinske osebe?	24
Graf 3: Ideal ženskega telesa znanih Slovenk.	25
Graf 3.1: Pojasni svojo odločitev izbire telesnega ideala.	26
Graf 4: Kaj vpliva na videnje lepotnega ideala?	27
Graf 5: Kaj stoji za uspešno žensko?	28
Graf 6: Lepotne ideale določajo ženske na visokih družbenih položajih.	29
Graf 7: Najlepše lastnosti ženskega značaja.	30
Graf 8: Dosegljivost lepotnega ideala le bogatejšemu sloju.	31
Graf 9: Si si kdaj prizadeval/-a spremeniti svoje telo?	32
Graf 9.1: Vir informacij za spreminjanje telesa.	33

POVZETEK

Mladostniki se med seboj zelo razlikujemo glede na okolje, iz katerega prihajamo, življenjski slog, ki ga živimo ter neskladni telesni, psihološki in socialni razvoj. Pod vplivom teh dejavnikov, znanja in informacij, ki jih pridobivamo vsak dan v šoli, doma in preko medijev, si oblikujemo svoje vrednote, prepričanja in predstave, ki pa se nenehno spreminjajo. Slediti želimo idealu, ki nam ga posredujeta družina in družba s pomočjo javnih medijev. V raziskovalni nalogi sva se osredotočili na lepotni ideal v očeh vrstnikov na najini osnovni šoli. Proučili sva lepotne ideale in posameznice, ki so ga določale v posameznih obdobjih zgodovine in kako so nanj vplivale značilnosti takratne družbe. Svoja znanja sva prenesli v anketo, s katero sva želeli ugotoviti, kakšna znanja, prepričanja in predstave o lepotnem idealu v današnjem času imajo najini vrstniki in ali se jim zdi zunanji videz pomembnejši od značajskih lastnosti. Primerjali sva odgovore fantov in deklet tretjega vzgojno-izobraževalnega obdobja in po analizi rezultatov sklepali hipoteze.

ZAHVALA

Zahvaljujema se mentoricama za spodbudo, čas, podporo in vztrajnost, pedagoginji za spremljavo in specifična znanja s področja najstništva in učiteljem zgodovine za pomoč pri razumevanju zgodovinskega dogajanja in sprememb. Zahvaljujema se tudi učencem, ki so s svojim izraženim mnenjem prispevali k oblikovanju odgovorov raziskovalne naloge. Iskrena hvala staršem, ki so nama pomagali in naju spodbujali.

1 UVOD

Za temo sva se navdušili po pripovedovanju mentoric o spoznanjih na predavanju Nacionalnega inštituta za javno zdravje za svetovalne delavce. V predavanju Dojemanje lepote je dr. Lucija Čevnik predstavila zgodovinski pregled lepotnih idealov in sodobne težave, ki pestijo današnje najstnike. Hkrati pa nas vsak dan v poštini nabiralnikih čakajo reklamni letaki, ki nam ponujajo cenovno ugodne izdelke za šport in rekreacijo. Modeli, ki promovirajo te izdelke, izgledajo super lepi, super mladi, super vitki. V revijah za mlade in na spletnih straneh sva zasledili kupe nasvetov o lepoti, tisoč pravil za dober izgled in nasvete za izboljšanje samopodobe. Začela so se nama porajati vprašanja, kakšen je trenutni lepotni ideal med najinimi vrstniki.

Tema naloge, ki sva si jo izbrali za raziskovanje, naju spodbuja k sprehodu skozi zgodovino, v kateri bova poiskali like lepih žensk, ki so bile v posameznih obdobjih posebej izpostavljene. Zanima naju, kako so se spreminjali lepotni ideali ženske. Predvsem se želiva osredotočiti na današnji čas in na sodobno pojmovanje lepotnega ideala med mladimi na najini osnovni šoli.

1.1 Raziskovalni problem

Že od prazgodovine dalje se ljudje ukvarjamo s telesnim izgledom. Telo nam je dano z rojstvom. Določajo ga geni, (pre)oblikujejo pa ga rast, razvoj in življenjski slog. Telo v družbi predstavlja še kulturno ali družbeno realnost. Pojmovanje telesa je odvisno od kulture, v kateri živimo. Skupno vsem kulturam pa je, da ga krasimo (obleke, nakit, tetovaže ...), ga skušamo preoblikovati (šport, dieta, lepotne operacije ...), ga zdravimo in z njim komuniciramo (http://www.dijaski.net/gradivo/soc_sno_celotni_zapiski_01?r=1).

Pri pouku zgodovine sva spoznali, da se je tekom zgodovine spreminjalo videnje lepotnega ideala ženske. V vsakem od zgodovinskih obdobj, ki sva jih izpostavili v teoretičnem delu najine raziskovalne naloge, je bil lepotni ideal ženske drugačen, pogojen z delovanjem družbe kot celote. V zgodnejših zgodovinskih obdobjih je bil ta

ideal dostopen višjemu družbenemu sloju. Pod vplivom množičnih medijev pa se je začel pogosteje spreminjati in je postajal dostopnejši vsem družbenim slojem. Med množične medije štejeva predvsem tisk, radio, televizijo in internet. Vsem naštetim je skupno, da z lahkoto dosegajo množično občinstvo, za katerega ni nujno, da je zbrano na točno določenem prostoru (Mrežar, 2003).

Z raziskovanjem sva želeli ugotoviti, kako se je pojem lepote skozi zgodovino spreminjal in koliko o tem vedo najini vrstniki na šoli. Zanima naju, ali jim podoba znane osebe predstavlja lepotni ideal oziroma imajo oblikovano lastno mnenje o lepoti človeka. Izvedeti sva želeli, kaj vpliva na oblikovanje njihovega lepotnega ideala, koliko se sami ukvarjajo s svojim videzom in ali menijo, da je zunanji videz pokazatelj uspešnosti posameznika.

1.2 Hipoteze

Glede na cilje raziskovalnega problema sva zastavili naslednje hipoteze:

- Meniva, da učenci tretjega vzgojno-izobraževalnega obdobja (VIO) naše šole poznajo izbrane ženske like iz zgodovine, ki so določale lepotne ideale v določenem zgodovinskem obdobju.
- Meniva, da univerzalni lepotni ideal ženske med najstniki na naši šoli ne obstaja.
- Meniva, da na lepotni ideal današnjega časa v največji meri vplivajo mediji.
- Predvidevava, da so si učenci tretjega VIO naše šole že prizadevali spremeniti svojo telesno podobo. Meniva, da se tega poslužuje več deklet kot fantov.
- Meniva, da je sledenje lepotnemu idealu dosegljivo vsem družbenim slojem.

1.3 Predvidena nova znanja

Z raziskovanjem telesnega ideala se želiva poglobljeje seznaniti, ker se ljudje ne glede na družbeni status, starost, raso, vsakodnevno ukvarjamo z zunanjim izgledom. Predvsem naju zanima mnenje najinih vrstnikov, saj smo vsak dan deležni medijskih agresivnih spodbud in nasvetov za pridobitev in ohranjanje idealnega telesa. V raziskovalni nalogi sva pripravili anketna vprašanja, ki nama bodo dali odgovore in nama tako pomagali orisati dejansko stanje.

Iz znanja zgodovine, ki ga imava in iz intervjujev učiteljev zgodovinarjev sva se naučili, da je bil v zgodovini lepotni ideal natančneje določen. Lepotni ideal je bil odvisen od ureditve družbe v posameznem obdobju in navadno dosegljiv pripadnikom visokega družbenega statusa. Predvidevava, da bova prišli do spoznanja, da v sodobnem svetu ne obstaja univerzalni lepotni ideal, ampak različne podobe lepote ženske, ki niso vezane na družbeni sloj. Upava, da se najini vrstniki sicer zavedajo vpliva medijev na njihovo videnje lepotnega ideala, vendar pri prizadevanju spreminjanja svojega telesa pridobijo informacije tudi drugod.

1.4 Lepotni ideal v zgodovini

Prazgodovina (do 3500 pr. n. št.)

Obdobje med 30 000 in 20 000 leti pr. n. št. je najbolj znamenito po podobah žensk, za katere so značilne velike prsi, trebuh, zadnjica in stegna ter pretirano izražena spolovila (Slika 1). Predstavljajo jih v vseh obdobjih življenja: v odraščanju, nosečnosti, ob porodu in debelosti v poznejšem življenju (Anoscia, 2010).

Slika 1: Wilendorfska Venera

(vir:

<http://photos1.blogger.com/x/blogger/3259/824/1600/394537/willendorfska%20venera.jpg>)

Stari vek 3500 pr. n. št. - 476 n.š.

Prve civilizacije – Egipt

Za egipčanski lepotni ideal je veljalo mladostno in vitko telo, ozek pas, široka ramena, dolgi udi ter dolgi prsti, gladek obraz in raven nos. Egipčanke so si sistematično odstranjevale dlake, saj je poraščenost veljala za simbol barbarstva. Ženske obleke so segale od prsi do kolen ali gležnjev, obleke, ki so razkrivale spolovila, pa niso veljale za nespodobne. Lastnosti, kot sta debelost in starost, nista bili zaželeni. Egipčanke so svoje telo okraševale z nakitom, ki je poleg estetske nosil tudi magično vlogo. Pomembno vlogo so igrale tudi lasulje, ki so veljale za zapeljive in elegantne. Za osrednjo ličilo je veljalo črno črtalo, s katerim so si podaljševale obrvi in tako poudarile »čar pogleda«, uporabljale pa so tudi očesna barvila, ki so bila izdelana iz različnih rudnin. Velik pomen je imel tudi puder za obraz. Z različnimi mazili so skrbele za čvrstost kože, z njimi pa so preganjali tudi žuželke in mrčes. Stil ličenja starih Egipčank pa zagotovo odseva tudi v modernem svetu kozmetike (Anoscia, 2010).

Kleopatra VII (Slika 2) velja za eno izmed najslavnejših žensk vseh časov. Bila je kraljica, ki je vladala Egiptu in celotni obali vzhodnega Sredozemlja.

Slika 2: Kleopatra VII

(vir: <http://www.egypt7000.com/queencleoppa.html>)

Bronze coin of Cleopatra VII - One of the few authentic and accurate depictions of her true appearance, (which is found on coins only).

Slika 3: Kleopatra VII

(vir: http://realhistoryww.com/world_history/ancient/Greek_Period.htm)

Že kot otrok je veljala za boginjo. Kakšna je bila njena realna podoba, pričajo samo kovanci (Slika 3), ki so jih skovali v času njenega življenja. Imela naj bi orlovski nos, polne ustnice, ostro in štrlečo brado ter visoko čelo. Oči je imela široko in globoko vsajene. Predvidevajo, da je bila temnolasa s temnejšo poltjo. Bila je izjemna, saj je imela ogromno znanj. Bila je edina ženska v antičnem svetu, ki je vladala sama brez

tuje pomoči. Starogrški zgodovinar Plutarh opozarja, da Kleopatra morda ni bila lepa, vendar je njeno bogastvo Rimljanom jemalo dih. Sprva so jo opisovali kot postavno in očarljivo, v srednjem veku pa je pridobila sloves izjemne lepote s karizmo (Anoscia, 2010).

Antična Grčija

Grki so lepoto dojemali kot celoto telesne in duhovne lepote. Izraz grških likov priča o veliki, umirjeni duši. Lepo je, kar je skladno, simetrično in v razmerjih (Eco, 2006).

Zaželeno je bilo mišičasto, atletsko telo, ki je pomenilo odrekanje in trdo delo, ne samo pri moških, temveč tudi pri ženskah. Ideal moškega telesa takratnega obdobja predstavljajo goli kipi (kurosi) z izklesanim, mišičastim telesom (Anoscia, 2010).

Kipi mladenk so razodevali, da je deklica lepa zaradi pravilnega razmerja udov. Ženski kipi (kore) so oblečeni, z nakazanimi prsmi pod obleko (Slika 4). Ženskost figure je nakazana v obleki, pričeski in nakitu, ki je razglašalo bogastvo njenega moškega in je bila razumljena kot statusni simbol.

Slika 4: Antenor

(vir: <http://www.wiw.pl/kulturaantyczna/twardecki/pict/zoom/Grarch16.jpg>)

Sramne dlake pri ženskah v antični Grčiji niso bile zaželene, zato so si jih pogosto odstranjevale s puljenjem ali so jih osmodile. Ličile so se predstavnice različnih družbenih statusov, tako gospodinje kot tudi prostitutke. Najbolj je bila zaželena bela polt, ki je nakazovala, da je ženska uglednega položaja in ji ni potrebno delati na soncu (Hollingsworth, 1993).

Srednji vek 476 - 1492

Srednji vek je zaznamoval močan vpliv katoliške cerkve, družba je bila patriarhalna. Ženske so bile v podrejenem položaju. Katoliška cerkev jim je velikokrat narekovala, kako se morajo oblačiti in obnašati. Razgaljenost je veljala za nespodobno. Lepotni ideal (Slika 5) je bil bela polt, ki je kazala, da ženski ni potrebno delati, ampak lahko uživa v svojih sobanah. Posledično je nakazovala na visok družbeni status. Srednji vek zaznamuje gotski ideal ženskega telesa – majhne prsi in jajčasta oblika trebuha, ki je veljal za najbolj erotični del ženskega telesa in je poudarjal plodnost ženske. Leta je v tistem času imela velik pomen zaradi kuge, ki je terjala veliko žrtev. Od ličil so ženske uporabljale puder, kljub temu, da je krščanstvo sicer prepovedovalo uporabo ličil (Bornšek, 2014).

Slika 5: Ženske v srednjem veku

(vir: <http://wannabemagazine.com/wp-content/uploads/2012/12/SLIKA31.jpg>)

Novi vek 1492 - 1918

Zgodnji novi vek zaznamujeta predvsem dve obdobji, renesansa (z začetkom v 14. stoletju) z razvojem znanosti in barok (v 17. stoletju). Barok se kasneje stopnjuje v rokoko.

Slika 6: Botticelli - Rojstvo Venere

(vir: <http://www.non-solo-arte.com/middle-ages-art.html>)

V času renesanse in baroka so bili pojem lepote debelušni ljudje, saj so tako izkazovali svoj visok družbeni status, ki ni trpel pomanjkanja hrane. V tem obdobju se pojavi izrazito zanimanje za žensko telo in njeno upodabljanje. Iz slike 6 je razvidno, da so obilnejše postave veljale za lepe, trebuh je bil okrogel, izraziti so bili boki in prsi. Moda se je začela spreminjati. Pojavila sta se steznik in krinolina, ki zabrišeta realno podobo ženskega telesa. Ženske so modo narekovale na evropskih dvorih. Pomembno vlogo poleg oblek je imela »lepa notranjost« (http://www.gcc.si/wp-content/uploads/2006/11/renesansa.pdf).

Slika 7: Katarina Medičejska

(vir: <http://www.rtv slo.si/zabava/na-danasnji-dan/zgodilo-se-je-23-avgusta/162171>)

Francoska kraljica Katarina Medičejska (Slika 7) je v 16. stoletju narekovala modo tedanjega časa, saj je uvedla nove standarde lepote ženskega telesa. Pas naj bi bil ožji, prsi pa večje. Pas kraljice Medičejske naj bi meril zgolj 33 centimetrov in ta mera je takrat veljala za lepotni ideal (Bornšek, 2014).

Slika 8: Elizabeta I.

(vir:

<https://www.google.si/url?sa=i&rct=j&q=&esrc=s&source=images&cd=&cad=rja&uact=8&ved=&url=http%3A%2F%2Fwww.charlottetilbury.com%2Fuk%2Fblog%2F2014%2F09%2Fthe-history-the-lipstick-matterevolution%2F&psig=AFQjCNH86UQxKW8PatDSwkskF8VGorlp2g&ust=1450275740035003>)

Angleška kraljica Elizabeta I. (Slika 8) je živela v 16. stoletju in je bila ena izmed vplivnih žensk v svetovni zgodovini. Sledila je modnim zapovedim tistega časa. Na njenih portretih lahko opazimo, da so se obleke resnično začele širiti ter polniti z okrasjem. Njena polt je bila vedno aristokratsko bela (Bornšek, 2014).

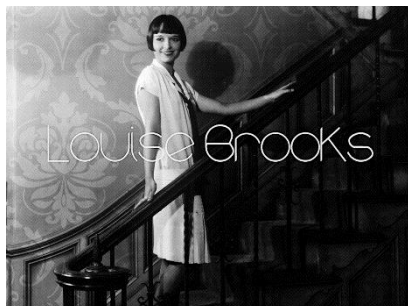
V 18. stoletju so bili nekaj časa pri ženskah popularni korzeti, ki so zmanjšali pas in povzdignili oprsje, vendar se konec tega stoletja odlikujeta preprostost, udobnost in eleganca. Razlike med plemkinjami in meščanskimi ženskami so se zmanjšale. Moda jim je narekovala, naj ne skrivajo več prsi, temveč naj si srajčke zapnejo s pasom, ki bo prsi rahlo podpiral.

V 19. stoletju so se začele ženske vedno bolj obremenjevati s spreminjanjem in lepoticenjem svojih teles. Ugajati in biti lepa postane njeno poslanstvo (Eco, 2006). Druga polovica 19. stoletja se že staplja s sodobnostjo in tako lahko opazimo počasno oblikovanje idealne podobe ženske, ki je značilna za današnji čas. V tem obdobju ženske bolj uporabljajo kozmetiko. Na prelomu stoletja pa začne delovati tudi kozmetična industrija. Pojavljati so se začeli novi ideali glede ženske postave vezani na medicino in spoznanje, da debelost ni dobra za zdravje, vitkost pa naj ne bi nakazovala na revščino. Vitko telo je postalo znak visokega statusa, saj kaže, da oseba zaradi svoje premožnosti ne potrebuje telesne rezerve v obliki dodatne teže (<http://www.tosemjaz.net/clanki/529/detail.html>).

Novejša zgodovina 1918 – danes

20. stoletje je obdobje velikih sprememb v smislu politike, mišljenja in tehnologije. To je pomembno obdobje tudi v oblikovanju ženske mode in osvobajanju ženske izpod okrilja moškega. Povsod so navzoči lepotni standardi, ki poudarjajo vitkost telesa, na katere se močno opira tudi lepotna industrija ter mediji, ki reklamirajo diete, telesno vadbo in lepotno kirurgijo. Pri ženskah se dostikrat pojavi nizka samozavest, ker so nezadovoljne s svojo telesno samopodobo. Ukvarjanje z videzom je postala osrednja skrb žensk vseh družbenih razredov (Bornšek, 2014).

V dvajsetih letih 20. stoletja, je v svetu mode nastopilo nedoraslo dekle (angl. flapper girl). Za videz teh deklet je bilo značilno plosko oprsje, vitke noge in naličen obraz. Oblika telesa je bila deška (Slika 9). Razširile so se diete, stradanje, stroga vadba ter motnje hranjenja, ker so želele doseči zaželeno idealno telo (Bornšek, 2014).

Slika 9: Louise Brooks

(vir: <http://images5.fanpop.com/image/photos/28900000/LB-3-louise-brooks-28951949-1024-768.jpg>)

V tridesetih letih 20. stoletja so modne ideale predstavljale predvsem filmske igralkе (Slika 10). Za privlačno postavo je veljala tista z vitkim pasom in močnim oprsjem. Modne obleke so bile oblikovane tako, da so postavo še bolj poudarjale (Bornšek, 2014).

Slika 10: Carole Lombard

(vir: <http://www.glitter.si/wp-content/uploads/ikone8.jpg>)

Samozavest in odločnost ženske sta bili v ospredju v času druge svetovne vojne in po njej.

V petdesetih letih sta Hollywood in modna industrija oglaševala globoke dekolteje. Uporabljali so se podloženi nedrčki in stezniki, ki so zmanjšali obseg pasu in poudarili boke, katere je med hojo ženska pozibavala (Slika 11).

Slika 11: Marilyn Monroe

(vir: http://i.dailymail.co.uk/i/pix/2014/01/02/article-2532546-1999DDDB00000578-595_634x887.jpg)

V šestdesetih letih so bili zaželeni ozki boki in vitke noge. Ženske so posegle po dietah, vitkost je postala simbol svobode in mladosti (Slika 12). Močno je naraslo tudi število deklet z anoreksijo in bulimijo.

Slika 12: Twiggy

(vir: <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/564x/55/ed/c5/55edc55cd688396df1b375fea5ab475e.jpg>)

Sedemdeseta leta so prinesla fitness (Slika 13), ki je obljubljal zdrav videz, nekatere ženske pa so se začele ukvarjati tudi z body buildingom.

Slika 13: Jane Fonda

(vir: <http://media4.s-nbcnews.com/j/streams/2014/December/141230/1D274907514944-fonda.today-inline-large.jpg>)

Lepa so bila široka ramena, zato je marsikatera ženska v svojo jakno vstavljala podložke, ki so omogočila doseči ta videz. Osemdeseta so bila leta čvrstih teles (Madonna).

V devetdesetih so se začeli pojavljati ekstremno suhi modeli žensk (Kate Moss) - super mlade, super bele, super suhe. Vitka dekleta so se v modni industriji ohranila vse do danes. Mediji so popularizirali telo, ki se ne stara, je vitko, čvrsto, brez nepravilnosti. Vse to so lahko dosegli s pomočjo uporabe računalniškega programa Photoshop. Vitko telo v zahodni kulturi povezuje srečo, uspeh, mladost, vitalnost in družbeno sprejetost. Debelost pomeni rezultat lenobe in je sprejeta kot neprivlačna, pogosto je stigmatizirana (Bornšek, 2014).

1.5 Mladostnikov lepotni ideal

Obdobje zgodnjega mladostništva se začne z 11. ali 12. letom in traja nekje do 14. leta (Papalia, 2003). V tem obdobju začne posameznik sebe dojemati kot individuum, s svojimi lastnimi čustvi, značilnostmi in posebnostmi. Postopno se začne čustveno osamosvajati od svoje primarne družine in drugih odraslih, ki ga obdajajo (Pušenjak, 2007)

Mladostništvo je težko obdobje iskanja lastne identitete, razvijanja svoje spolne vloge in urjenja v odnosih. Za mladostnika je socialna sprejetost bistvenega pomena. Res je, da je zaskrbljenost glede telesnega videza v tem življenjskem obdobju na vrhuncu. Adolescenca je prav gotovo najbolj kritično obdobje glede telesne samopodobe, saj velja za obdobje sprememb, samozavedanja in iskanja identitete. Ker je telo neločljivo povezano z osebno identiteto, je skrb za zunanjo podobo v tem obdobju še posebej močno izražena (Cesar, 2007).

Telo oziroma telesni videz je za dekleta v adolescenci prevladujoča skrb, in sicer ne glede na njihovo dejansko težo in stopnjo telesnega razvoja, in mu posvečajo veliko pozornosti.

Da bi se počutil sprejetega, je pripravljen svojo podobo, kar se da približati tisti, ki velja za ideal. Mladostnik z nizko samopodobo in pod hudimi vplivi družbe, ki dostikrat oblikuje ideal vitkosti in nerealne lepote, se lahko hitro znajde v hudih stiskah, ki jih sam ne zmore rešiti. Če ob njem ni odraslega, ki bi mu pomagal, se lahko hitro zateče v neustrezne diete, prekomerno telovadbo in hujšanja (<http://www.srcdljubljana.com/solstvo/za-najstnike>).

Mediji danes vztrajno utrjujejo stereotipno podobo lepotnega ideala. V revijah, reklamnih letakih in panojih, na internetnih straneh in na televiziji nenehno srečujemo urejene ženske s popolnimi postavami, nasmejane družine, uspešne moške in pridne otroke. Najstniki so v iskanju lastne identitete velikokrat nemočni in lažje podležejo različnim zunanjim vplivom. Svojo identiteto si oblikujejo tudi na podlagi ponotranjene

idealne podobe, ki mu jo že od zgodnjega otroštva prikazujejo mediji (že majhne deklice si želijo podobo Barbik). Imajo zahtevno nalogo, da si iz množice nasprotujočih si informacij kritično izberejo tiste, ki jim bodo v pomoč pri oblikovanju lastne identitete, zdravega stila življenja in samozavesti (Požun, 2009).

V raziskovalni nalogi sva skušali spoznati in raziskati, kako se najstniki na naši šoli spopadajo z iskanjem identitete s pomočjo lepotnih preoblikovanj.

2 OSREDNJI DEL NALOGE

2.1 Metodologija dela

2.1.1 Metoda proučevanja pisnih virov in literature

Najina začetna metoda dela je bila metoda dela s pisnimi viri. Po pogovoru z mentoricama in odločitvi za temo raziskovalne naloge sva v šolski knjižnici in v knjižnici na Studencih poiskali literaturo o umetnostni zgodovini in o zgodovini lepote. Svoja spoznanja sva razširili s spletnimi članki, diplomskimi nalogami, strokovnimi predavanji, jih kritično pregledali in izpisali pomembne podatke. Izvlečke iz literature sva povezali v uvodni teoretični del najine raziskovalne naloge.

2.1.2 Metoda anketiranja

Ob pomoči mentoric sva oblikovali anketni vprašalnik z 9 vprašanji. Razdelili sva jih učencem in učenkam 7., 8. in 9. razreda.

Glede na psihološko delitev obdobja mladostništva sva izbrali zgodnje mladostnike (do približno 14. leta starosti). Kot povzema Mojca Pušenjak (2007), »se začne posameznik v obdobju mladostništva videti kot individuum, s svojimi lastnimi čustvi, značilnostmi in posebnostmi. Postopno se začne čustveno osamosvajati od svoje primarne družine in drugih odraslih, ki ga obdajajo« (str. 9).

2.1.3 Metoda analize podatkov in njihovega interpretiranja

Zbrane anketne vprašalnike sva pregledali in jih analizirali. Razvrstili sva jih po spolu. Zbrane podatke sva razvrstili v tabele in jih grafično ponazorili. Uporabljali sva osebni računalnik in programa Microsoft Word in Excel. Podatke sva interpretirali ob grafih in podali ugotovitve.

2.2 Analiza rezultatov

2.2.1 Vzorec za anketiranje

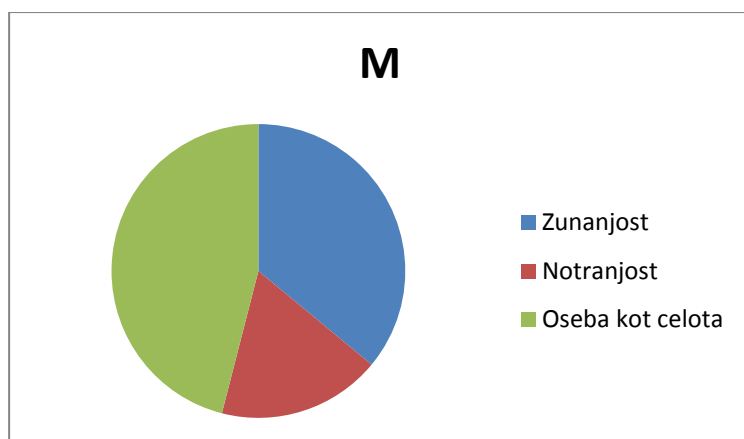
V obdelavo sva vključili 90 rešenih vprašalnikov. V anketi je sodelovalo 50 učenk in 40 učencev tretjega VIO. Učenci so samostojno reševali vprašalnike v okviru razrednih ur

2.2.2 Analiza anketnega vprašalnika

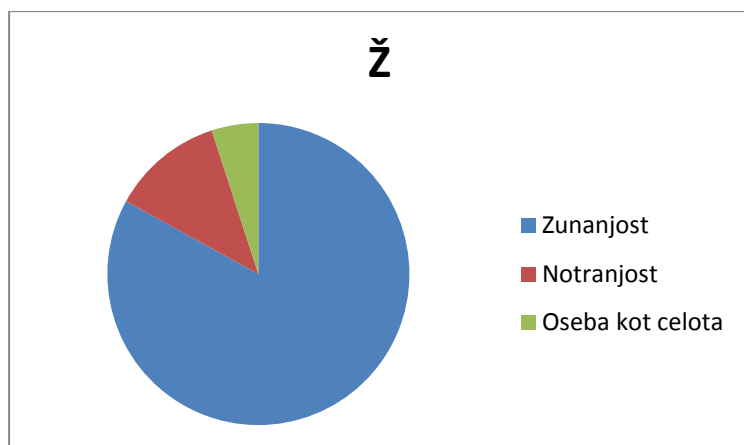
Tabela 1: Kaj ti predstavlja lepotni ideal?

	M	Ž
Zunanost	36 %	83 %
Notranost	18 %	12 %
Oseba kot celota	46 %	5 %

Graf 1a: Lepotni ideal v očeh fantov.

Graf 1b: Lepotni ideal v očeh deklet.

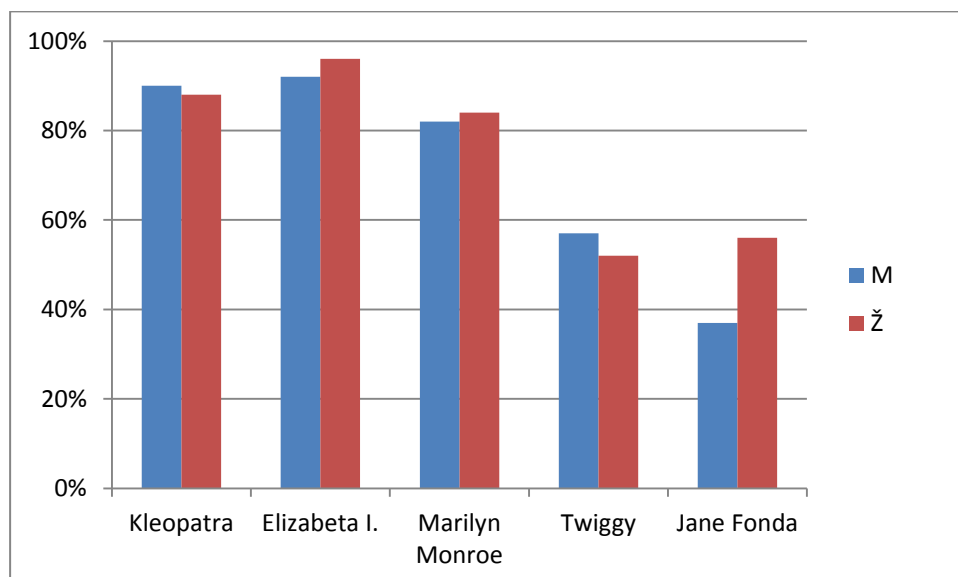

Vprašanje je bilo odprtega tipa, zato sva odgovore grupirali v tri skupine, kot je razvidno v tabeli 1. Pod zunanost spadajo odgovori, ki omenjajo lepo postavo, lase, oči in oblačila. Pod notranost pa odgovori, ki omenjajo inteligentnost, prijaznost in smisel za humor. Odgovor je zapisalo 22 fantov in 18 deklet od 90 anketiranih (Tabela 1). Večina fantov je kot lepotni ideal navedla telesne in značajske lastnosti, medtem, ko je večina deklet poudarjala telesne značilnosti. Zanimivo je, da je veliko anketiranih najstnikov sama omenila notranje lastnosti, kar pomeni, da jim predstavljajo pomemben del človekove podobe. Predvidevava, da odgovora niso zapisali anketirani (55 %), ki ne razumejo pojma lepotni ideal ali nimajo oblikovanega svojega stališča.

Tabela 2: Prepoznaš zgodovinske osebe?

	M	Ž
Kleopatra	90 %	88 %
Elizabeta I.	92 %	96 %
Marilyn Monroe	82 %	84 %
Twiggy	57 %	52 %
Jane Fonda	37 %	56 %

Graf 2: Prepoznaš zgodovinske osebe?

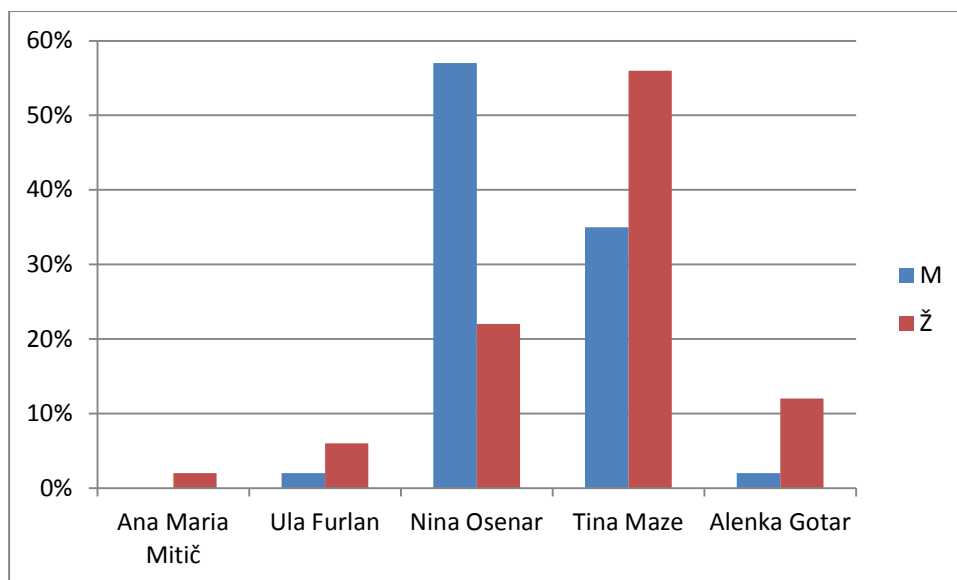
Izmed petih ponujenih zgodovinskih oseb, ki so pomembno vplivale na videnje lepotnega ideala je največ anketiranih prepoznalo Kleopatru in Elizabeto I., kar lahko povežemo z njihovim poznavanjem zgodovine. Veliko jih je prepoznalo tudi Marilyn Monroe, kar povezujeva z medijsko popularnostjo. Približno polovica jih je prepoznala supermanekenko Twiggy, ki je v modnem svetu uvedla ekstremno vitko telo. Najmanj anketiranih je prepoznalo športno usmerjeno zvezdnico Jane Fonda, ki je začela s fitnessom in zdravim videzom telesa. Med odgovori fantov in deklet ni bilo vidnejših razlik.

Tabela 3: Ideal ženskega telesa znanih Slovenk.

	M	Ž
Ana Maria Mitič	0 %	2 %
Ula Furlan	2 %	6 %
Nina Osenar	57 %	22 %
Tina Maze	35 %	56 %
Alenka Gotar	2 %	12 %

Graf 3: Ideal ženskega telesa znanih Slovenk.

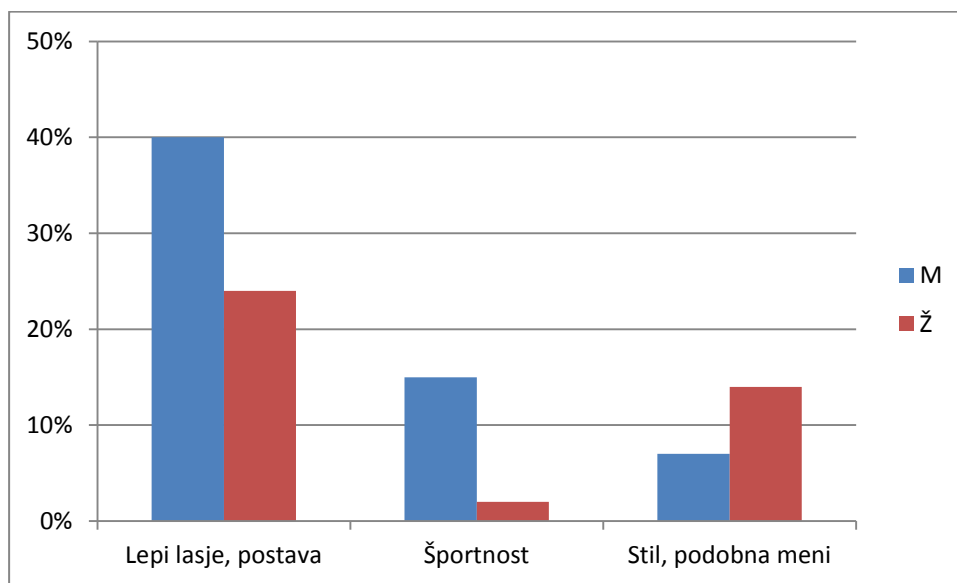

V anketi so anketirani izbirali med fotografijami znanih Slovenk, ki se pomembno razlikujejo v telesni podobi (močnejša, ekstremno vitka, zelo vitka z oblinami, športna, ženstveno oblikovana postava). Odgovori med fanti in dekleti so se precej razlikovali. Fantje so večinoma izbrali zelo vitko žensko z oblinami, 35 % pa žensko s športnim telesom. Za druge podobe žensk so se odločili 4 % anketiranih. Dekleta so se odločala drugače. Večina jih je za ideal lepote izbrala žensko s športnim telesom, le 22 % pa za težko dosegljiv ideal zelo vitke ženske z oblinami. 20 % odgovorov je bilo razpršenih med ostale tri izbire.

Tabela 3.1: Pojasni svojo odločitev izbire telesnega ideala.

	M	Ž
Lepi lasje, postava	40 %	24 %
Športnost	15 %	2 %
Stil, podobna meni	7 %	14 %

Graf 3.1: Pojasni svojo odločitev izbire telesnega ideala.

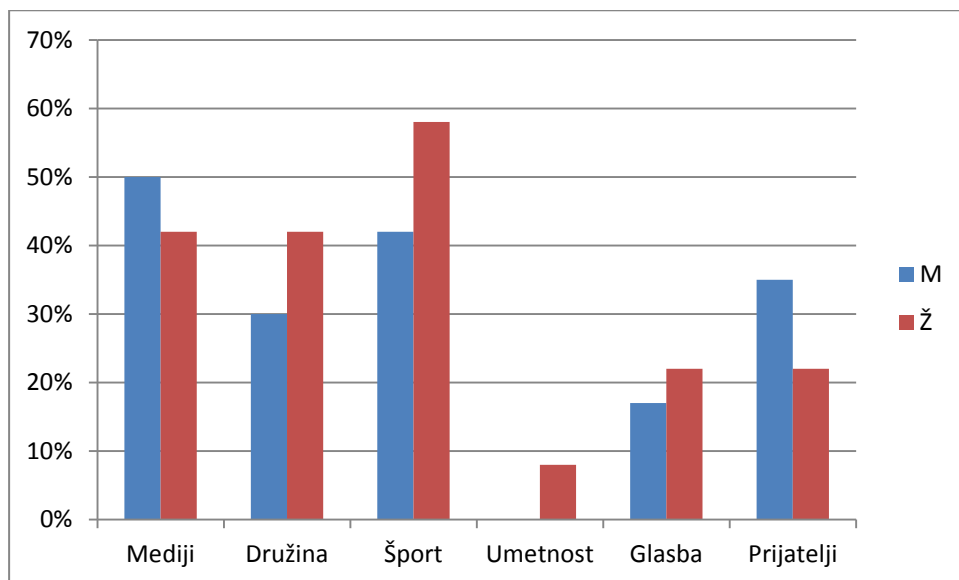

Vprašanje odprtega tipa je ponudilo širok izbor odgovorov. Ob analizi sva združili podobne tipe odgovorov in v tabeli prikazali 3 najpogostejše, ki so se pojavili več kot 10 krat. Zelo zanimiv odgovor pri dekletih je bil »ker je podobna meni«, kar sva združili z odgovori moških, ki so omenjali »dober stil«. Večina odgovorov omenja lepo postavo in lase, fantje so poudarili še športnost, dekleta pa njihovo osebno podobnost izbrani zvezdnici.

Tabela 4: Kaj vpliva na videnje lepote idealne?

	M	Ž
Mediji	50 %	42 %
Družina	30 %	42 %
Šport	42 %	58 %
Umetnost	0 %	8 %
Glasba	17 %	22 %
Prijatelji	35 %	22 %

Graf 4: Kaj vpliva na videnje lepote idealne?

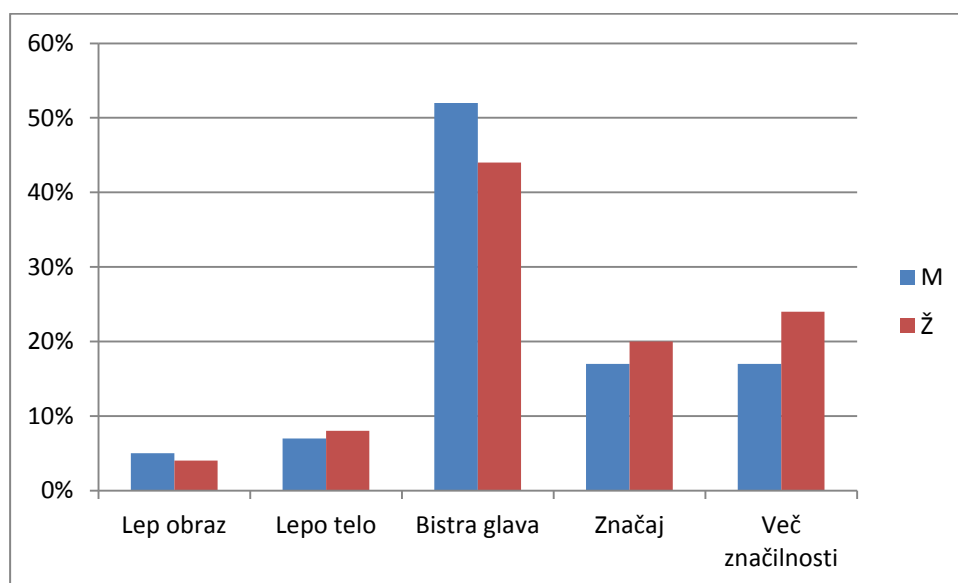
Anketirani zelo raznoliko vidijo vpliv na videnje lepote idealne. Nekateri so se celo odločili za več odgovorov. Polovica moških anketirancev je izbrala medije kot največji vpliv, zelo pogosto pa so se odločili tudi za šport, družino in prijatelje. Ukvarjanje z glasbo in umetnostjo v tej skupini anketiranih fantov nimata pomembnejšega vpliva. Za večino anketiranih deklet pa najpomembnejši vpliv predstavlja šport, v 42 % odgovorov se pojavijo mediji in družina, ostali odgovori so razpršeni med umetnost, glasbo in prijatelje. Največjo težo vpliva na videnje lepote idealne med najstniki naše šole nosijo mediji, družina in šport s katerim se anketirani ukvarjajo ali ga spremljajo oziroma pestra oblika športne dejavnosti na naši šoli (šport, izbirni

predmeti s področja športa, športne interesne dejavnosti, zdrav življenjski slog, športni dnevi, športni tabori).

Tabela 5: Kaj stoji za uspešno žensko?

	M	Ž
Lep obraz	5 %	4 %
Lepo telo	7 %	8 %
Bistra glava	52 %	44 %
Značaj	17 %	20 %
Več značilnosti	17 %	24 %

Graf 5: Kaj stoji za uspešno žensko?

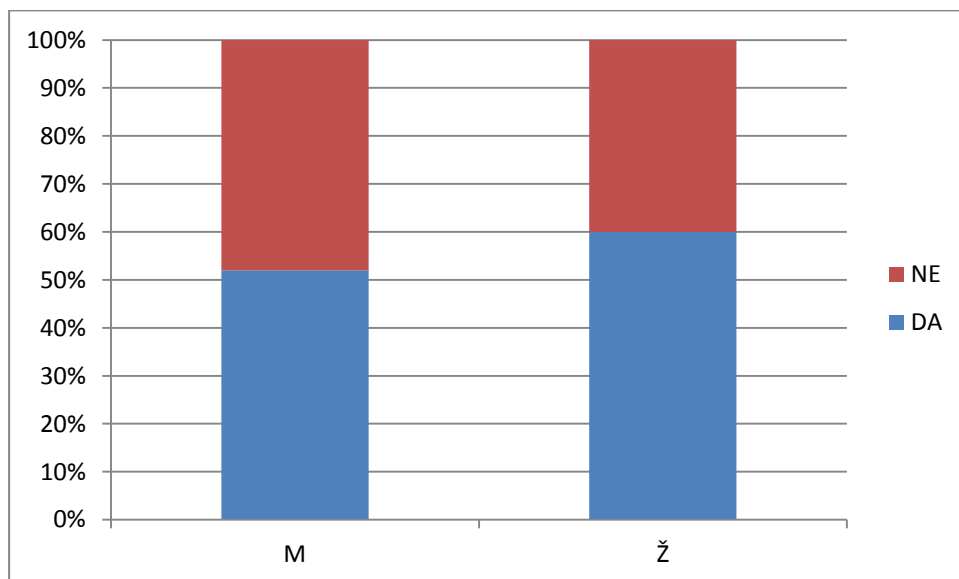

Odgovori na vprašanje glede ozadja uspešnosti žensk naju je pozitivno presenetilo. V največji meri so se anketirani odločili za bistro glavo kot pogoj za uspešnost ženske. Tudi v »več možnosti« je bil vedno eden izmed odgovorov bistra glava. Tako fantje kot dekleta naše šole se zavedajo, da zunanost ne zagotavlja uspeha.

Tabela 6: Lepotne ideale določajo ženske na visokih družbenih položajih.

	M	Ž
DA	52 %	60 %
NE	48 %	40 %

Graf 6: Lepotne ideale določajo ženske na visokih družbenih položajih.

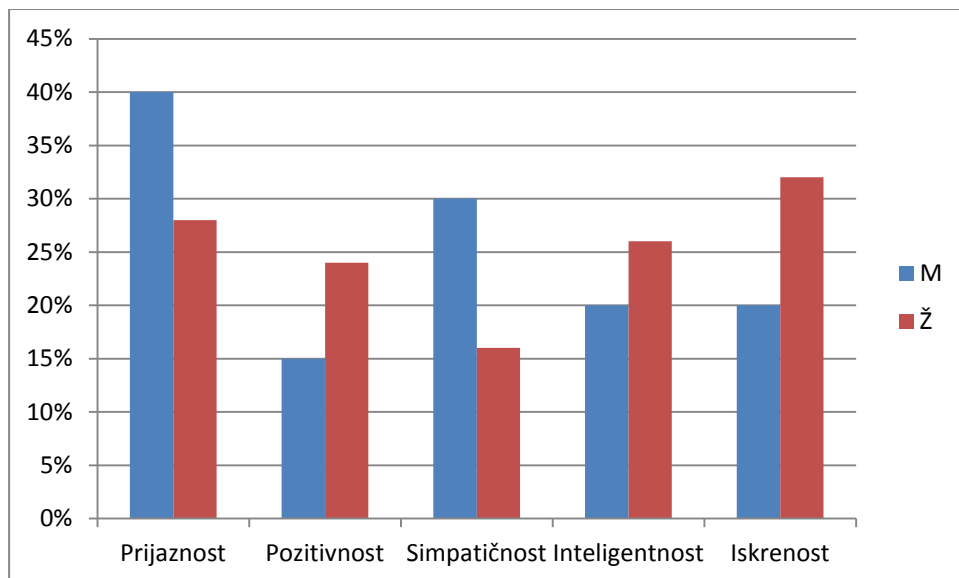

Na vprašanje »Ali ženske na visokih družbenih položajih določajo lepotni ideal v družbi?« je 52 % fantov in 60 % deklet odgovorilo pritrdilno.

Tabela 7: Najlepše lastnosti ženskega značaja.

	M	Ž
Prijaznost	40 %	28 %
Pozitivnost	15 %	24 %
Simpatičnost	30 %	16 %
Inteligentnost	20 %	26 %
Iskrenost	20 %	32 %

Graf 7: Najlepše lastnosti ženskega značaja.

Izmed dvanajstih ponujenih lastnosti ženskega značaja, ki sva jih navedli v anketi, so se anketirani najpogosteje opredelili za naslednjih pet lastnosti: prijaznost, pozitivnost, simpatičnost, inteligentnost in iskrenost.

40 % fantov meni, da je najbolj zaželena ženska lastnost prijaznost, s 30 % ji sledi simpatičnost. 20 % fantov meni, da sta najlepši ženski lastnosti inteligentnost in iskrenost. Najmanj anketiranih fantov, to je 15%, pa se jih je odločilo za pozitivnost.

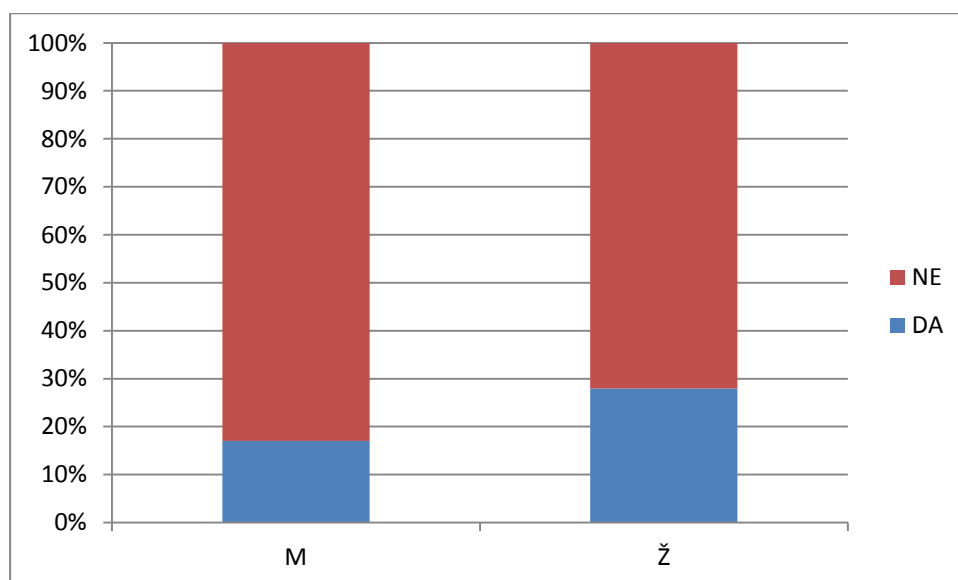
Pri dekletih pa je 32 % anketirank menilo, da je iskrenost tista ženska lastnost, ki velja za najlepšo. Z 28 % odgovorov ji sledi prijaznost, nato inteligentnost, pozitivnost in nazadnje simpatičnost.

Meniva, da so izpostavljene tiste lastnosti, ki v sodobnem času med mladimi izginjajo zaradi poudarjenega individualizma in zavisti ter pomanjkanja medsebojne komunikacije in sočutja.

Tabela 8: Dosegljivost lepotnega ideala le bogatejšemu sloju.

	M	Ž
DA	17 %	28 %
NE	83 %	72 %

Graf 8: Dosegljivost lepotnega ideala le bogatejšemu sloju.

Na vprašanje ali je lepotni ideal dosegljiv le pripadnikom bogatejšega sloja, sva dobili dokaj skladne odgovore. 83 % fantov in 72 % deklet se je opredelilo, da lepotni ideal v današnjem času ni le v domeni bogatejših slojev.

Fantje, ki so odgovorili z ne in so svojo odločitev utemeljili, so največkrat zapisali, da je lepotni ideal znotraj nas. Sledi mnenje, da je možno kupiti lepa oblačila ceneje.

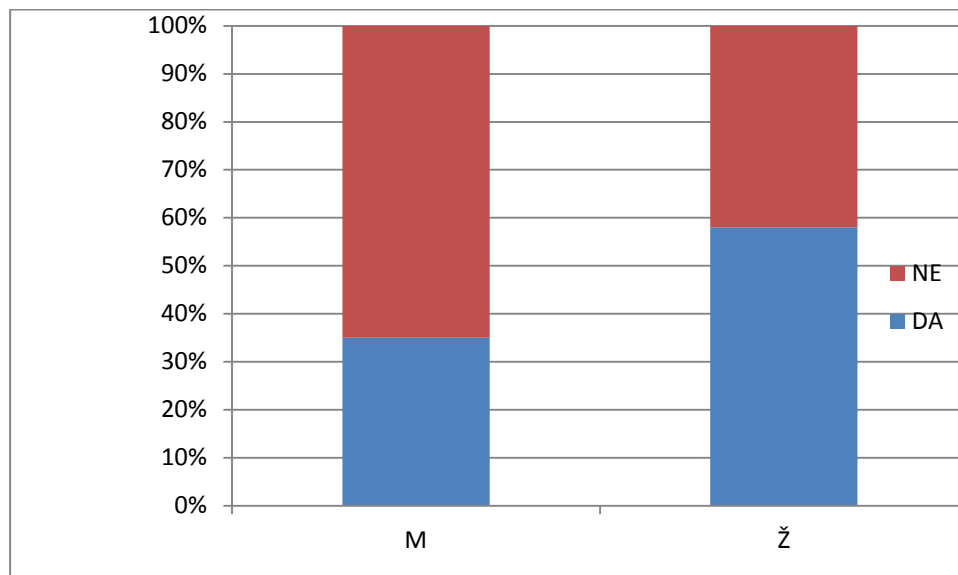
Dekleta, ki so odgovorila z ne, so svojo odločitev utemeljila, da si lahko vsak določi svoj lepotni ideal, da so lepotni izdelki dostopni vsem, ne glede na družbeni status in da lahko vsak naredi nekaj dobrega zase in to ni povezano z denarjem.

17 % fantov in 28 % deklet je mnenja, da je lepotni ideal dosegljiv le bogatejšemu sloju. Medtem, ko fantje svoje odločitve niso utemeljili, pa so nekatera dekleta v svojem mnenju povezala dosegljivost lepotnega ideala s premožnostjo, saj menijo, da si draga oblačila in lepotne operacije lahko privoščijo premožni.

Tabela 9: Si si kdaj prizadeval/-a spremeniti svoje telo?

	M	Ž
DA	35 %	58 %
NE	65 %	42 %

Graf 9: Si si kdaj prizadeval/-a spremeniti svoje telo?

58 % deklet in 35 % fantov si je že prizadevalo preoblikovati svoje telo. Meniva, da je to velik odstotek. To povezujeva z zgoraj navedenimi ugotovitvami, da je obdobje zgodnjega mladostništva pri pripadnikih obeh spolov čas iskanja lastne identitete, lastnega zavedanja in povezovanje tega z zunanjim izgledom.

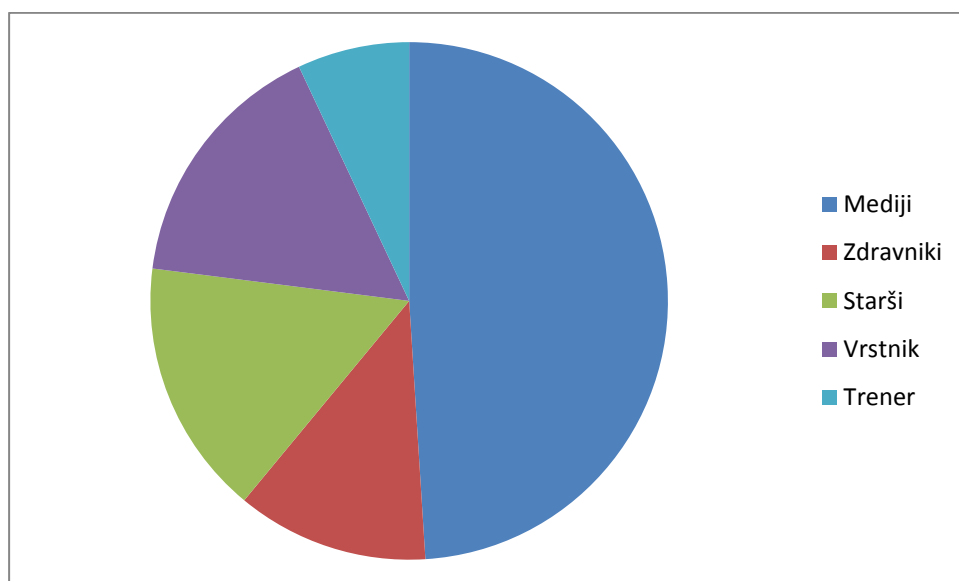
Dekleta so sodeč po odgovorih, bolj obremenjena z zunanjo podobo telesa.

Tabela 9.1: Vir informacij za spreminjanje telesa.

Mediji	49 %
Zdravniki	12 %
Starši	16 %
Vrstnik	16 %
Trener	7 %

Graf 9.1: Vir informacij za spreminjanje telesa.

Teoretična izhodišča naloge so se v tem odgovoru potrdila, saj je iz odgovorov razvidno, da dobi skoraj polovica anketiranih največ informacij o preoblikovanju telesa v medijih. Vira, ki sta v enaki meri zastopana, so starši in vrstniki, sledijo zdravnik in trener.

3 RAZPRAVA IN INTERPRETACIJA PODATKOV

S pomočjo literature iz šolske in studenške knjižnice sva spoznali, da se je kult lepote skozi zgodovino zelo spreminjal. Od izrazito zaobljene ženske figure v prazgodovini, skladnega telesa čistih linij v antični Grčiji in Egiptu, ženstvene postave v srednjem veku in s steznikom preoblikovane podobe v novem veku, do hitro spreminjajoče se podobe 20. stoletja, ko se je vsako desetletje spreminjal lepotni ideal. V pogovoru z učitelji zgodovine sva izvedeli, da je na te spremembe močno vplivalo dogajanje v družbi, družbena ureditev in vpliv posameznih družbenih skupin.

H 1: Meniva, da učenci tretjega VIO naše šole poznajo izbrane ženske like iz zgodovine, ki so določale lepotne ideale v določenem zgodovinskem obdobju.

Z anketo sva lahko delno potrdili prvo hipotezo. Večina anketiranih je prepoznala zgodovinski osebi Kleopatro in Elizabeto I., ki sta pomembno zaznamovali lepotni ideal v svojem obdobju, kar kaže, da anketirani učenci dobro poznajo svetovno zgodovino (Tabela 2, Graf 2). Večina je tudi prepoznala predstavnico modnega stila novejšje zgodovine Marilyn Monroe, kjer pa gre zasluga medijski prepoznavnosti. Modnih ikon Twiggy in Jane Fonda, ki sta v 20. stoletju revolucionarno poudarili ekstremno vitkost in športno oblikovano telo, pa so anketirani le v manjšem deležu prepoznali. O njiju se pri pouku ne učimo, prav tako ju mediji ne popularizirajo. Hipotezo lahko le delno potrdiva.

H 2: Meniva, da univerzalni lepotni ideal ženske med najstniki na naši šoli ne obstaja.

V drugi hipotezi sva se ukvarjali z univerzalnim lepotnim idealom v očeh najstnikov na naši šoli. V anketi sva ponudili pet znanih Slovenk različnih telesnih podob in življenjskih stilov. Anketirani so bili v odločitvah enakovredno razdeljeni med podobo vitkega ženskega telesa z oblinami in športno oblikovanega ženskega telesa. S podatki Tabele 3 in Grafa 3 lahko potrdiva drugo hipotezo, saj se anketirani niso odločili samo za eno podobo. Hipotezo lahko potrdiva tudi z odgovori na prvo

vprašanje v anketi, kjer so v odgovorih na vprašanje »Kaj je zate lepotni ideal?« navedli tako zunanje kot notranje značilnosti posameznika (Graf 1a, 1b). Dekleta so pogosteje izbrala telesne lastnosti, medtem ko fantje poudarjajo osebo kot celoto. Vendar pa je odgovor na to vprašanje zapisalo manj kot polovica anketiranih, zato sklepava, da najini vrstniki na šoli še nimajo v celoti oblikovanega lastnega mnenja o lepotnem idealu. Posledično se nama potrjujejo spoznanja iz literature, ki pravijo, da smo najstniki pod velikim vplivom družbe, ki dostikrat oblikuje ideal vitkosti in nerealne lepote. Če ob nas ni odraslega, ki bi nam pomagal, se lahko hitro zatečemo v neustrezne diete, prekomerno telovadbo in hujšanje. (povzeto po: <http://www.srcdljubljana.com/solstvo/za-najstnike>)

H3: Meniva, da na lepotni ideal današnjega časa v največji meri vplivajo mediji.

S tretjo hipotezo sva želeli raziskati vpliv medijev. Na podlagi odgovorov na četrto vprašanje morava to hipotezo ovreči. Izkazalo se je, da na oblikovanje in videnje lepotnega ideala najstnikov na naši šoli v skoraj enakomernem deležu vplivajo mediji, družina in šport (Tabela 4, Graf 4). Vpliv družine se po najinem mnenju izkazuje z življenjskim slogom družine, privzgojenimi vrednotami in kar nam starši zavedno ali nezavedno sporočajo. Vpliv športa vidiva v informacijah pridobljenih od športnih pedagogov na šoli, trenerjev in zdravnikov, ki promovirajo ukvarjanje s športom kot zdravo preživljanje prostega časa. Vpliv medijev je prisoten na vsakem koraku in ga moramo kritično sprejemati, saj ne poznamo ozadja in posledic, težko so preverljivi in pogosto zavajajoči. Zanimivo pa je, da se ravno medijev poslužimo kot vir informacij, kar nama povejo odgovori v drugem delu devetega vprašanja (Tabela 9.1, Graf 9.1). Izmed petih možnih virov je kar polovica anketiranih izbrala medije, predvsem ko so želeli spremeniti svoje telo.

H 4: Predvidevava, da so si učenci tretjega VIO naše šole že prizadevali spremeniti svojo telesno podobo. Meniva, da se tega poslužuje več deklet kot fantov.

Odgovori na deveto anketno vprašanje nama potrjuje četrto hipotezo. 58 % deklet in 35 % fantov je potrdilo, da so si že prizadevali spremeniti svoje telo (Tabela 9). To lahko povezujemo z obdobjem mladostništvo, ko se telo spreminja, lahko je neskladno, najstniki pa so z njim nezadovoljni. Svojo samozavest si gradijo na podlagi ideala, ki je družbeno promoviran in se mu želijo približati.

H 5: Meniva, da je sledenje lepotnemu idealu dosegljivo vsem družbenim slojem.

To hipotezo lahko potrdiva z odgovori na osmo vprašanje v anketi, kjer je kar 72 % deklet in 83 % fantov odgovorilo, da je lepotni ideal dosegljiv vsem družbenim slojem (Tabela 8, Graf 8). Kot utemeljitev so navedli možnost kupovanja lepih oblačil nizkega cenovnega razreda, oblikovanje telesa brez stroškov in poudarjali pomen značaja kot del lepotnega ideala. Tisti, ki so se odločili, da to ne drži, so kot utemeljitev izpostavili drage lepotne operacije ter kozmetiko in oblačila znamk visokega cenovnega razreda.

Z analizo odgovorov na anketni vprašalnik sva lahko potrdili 3 hipoteze, eno sva potrdili le delno in eno ovrgli. Pričakovali sva, da najini vrstniki na šoli poznajo več ženske iz preteklosti, ki so s svojo inteligentnostjo in videzom določale lepotni ideal v svojem obdobju (Graf 2). Presenetilo naju je, da ima le polovica anketiranih oblikovano svoje stališče o tem, kaj predstavlja lepotni ideal (Tabela 1). Pri podajanju svojega stališča so se pozitivno izstopali fantje (Graf 1a), saj so v veliko večji meri kot dekleta (Graf 1b) izpostavljali osebne lastnosti. Všeč nama je, da se najini vrstniki zavedajo pomena pozitivnih karakternih lastnosti in bistrosti kot predpogoj za uspeh (Graf 5). Tako kot midve, se zavedajo vpliva medijev na videnje lepotnega ideala, vendar upoštevajo tudi mnenje družine in drugih pomembnih odraslih (Graf 4, Graf 9.1).

4 ZAKLJUČEK

Med prebiranjem knjige Umberta Eca (2003), sva naleteli na zanimivi teoriji starih filozofov Sokrata in Platona in pri obeh zasledili zanimivi kategoriji: duhovno lepoto (Sokrat) in lepoto kot sijaj (Platon). V odgovorih anketiranih fantov sva kasneje zasledili velik pomen, ki ga pripisujejo ravno prijaznemu značaju in inteligentnosti ženske, kar jim predstavlja lepotni ideal. Povzeti želiva, da kljub lepim telesom, ki nas obdajajo v medijih, še vedno iščemo v ljudeh lepoto, ki se je ne da videti z očmi, ampak jo začutimo v odnosu. Najstniki na naši šoli, kljub svojim razvojnim značilnostim in zmedenosti v iskanju identitete, večinoma stremimo k skladnemu razvoju telesa in duha.

5 DRUŽBENA ODGOVORNOST

Pomembnost najine raziskave vidiva v trajnostnem razvoju programov dela z mladimi, v katerih razširjamo idejo zdravega življenjskega sloga, potrebo po informiranju mladih o pomenu skladnega razvoja in gibanju kot aktivnemu preživljanju prostega časa z medsebojnim druženjem.

Poudariti želiva pomen družine, šole in drugih organizacij vključevanja mladih pri razvoju kritičnega mišljenja in kritični uporabi informacij, pridobljenih iz medijev. Najina želja je spodbuditi medije h kritični obravnavi tem, ki se dotikajo mladostnikovega doživljanja sveta in razvoja.

6 PRILOGE

Anketa

Pozdravljen/-a,

sva učenki 8. razreda in delava raziskovalno nalogo z naslovom *Lepotni ideal v očeh najstnika naše šole*. Za empirični del raziskave sva pripravili anonimni anketni vprašalnik. Rezultati bodo uporabljeni izključno za interpretacijo v raziskovalni nalogi.

Spol: **M**   **Ž**

Starost: _____

1. Kaj je zate lepotni ideal?

---

2. Prepoznaš znane zgodovinske osebe na fotografijah? Vsaka od teh žensk je narekovala lepotni ideal v nekem obdobju zgodovine. **Poveži fotografijo z imenom.**

Twiggy

Elizabeta I.

Jane Fonda

Marilyn Monroe

Kleopatra

3. Kateri ideal ženskega telesa današnjih zvezdnic je tebi najbližji?

Ana Maria Mitič

Ula Furlan

Nina Osenar

Tina Maze

Alenka Gotar

Pojasni svojo odločitev.

---

4. Kaj, meniš, vpliva na tvoje videnje lepotnega ideala:

- a) Mediji
- b) Družina
- c) Šport
- d) Umetnost
- e) Glasba
- f) Prijatelji

5. Za uspešno žensko stoji:

- a) lep obraz
- b) lepo telo
- c) bistra glava
- č) značaj

6. Ali ženske na visokih družbenih položajih določajo lepotni ideal v družbi?

- a) DA
- b) NE

7. Kateri 2 sta zate najlepši lastnosti ženskega značaja? **(obkroži, lahko tudi dopišesh)**

prijaznost, sočutje, nežnost, družabnost, pozitivnost, simpatičnost, komunikativnost, inteligentnost, smisel za humor, razgledanost, ljubeznivost, iskrenost, _____

8. V preteklosti je bila skrb za lepoto in določanje lepotnega ideala v domeni bogatejših slojev.

Ali meniš, da je lepotni ideal tudi danes dosegljiv **le** bogatejšemu sloju?

DA, zato ker _____

NE, zato ker _____

9. Ali si si že kdaj prizadeval/-a spremeniti (preoblikovati) svoje telo – diete, hujšanje, prekomerne športne aktivnosti (pridobitev mišične mase)?

DA

NE

Če si odgovoril/-a z DA, od koga si pridobil/-a informacije:

- mediji
- zdravnik
- starši
- vrstnik
- _____

Hvala za sodelovanje in pomoč.

7 VIRI IN LITERATURA

Knjižni viri

- ANOSCIA, E. et al., *Umetnost: svetovna zgodovina*. Mladinska knjiga, Ljubljana, 2010.
- ECO, U., *Zgodovina lepote*. Modrijan, Ljubljana, 2006.
- HOLLINGSWORTH, M., *Umetnost v zgodovini človeštva*. DZS, Ljubljana, 1993.
- MREŽAR, N., *MEDIJSKA »LEPOTA«*. Diplomsko delo, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana, 2003.
- PAPALIA, Diane E., *Otrokov svet*. EDUCY, Ljubljana, 2003.

Spletni viri

- BORNŠEK, F., *Idealne podobe žensk skozi stoletja*. Raziskovalna naloga, 2014. Celje. Dostopno na: <http://www.ce.sik.si/raziskovalne/4201403134.pdf> (pridobljeno, 11. 1. 2016).
- CESAR, P., *Vloga športne dejavnosti pri oblikovanju telesne samopodobe mladostnic*. Magistrsko delo. 2007. Fakulteta za družbene vede. Univerza v Ljubljani. Dostopno na: http://dk.fdv.unilj.si/magistrska/pdfs/mag_Cesar-Polona.PDF (pridobljeno, 5. 1. 2016).
- KUHAR, M., *Spreminjanje lepotnih idealov*. Dostopno na: <http://www.tosemjaz.net/clanki/529/detail.html> (pridobljeno, 11. 1. 2016).
- POŽUN, M., *Telesna samopodoba odraščajočih deklet*. Diplomsko delo. 2009. Filozofska fakulteta. Univerza v Ljubljani. Dostopno na: <http://www.pedagogika-andragogika.com/files/diplome/2009/2009-Pozun-Maja.pdf> (pridobljeno, 5. 1. 2016).
- *Posameznik, družba, sociologija*. 2013. Dostopno na: http://www.dijaski.net/gradivo/soc_sno_celotni_zapiski_01?r=1 (pridobljeno, 7. 12. 2015).
- PUŠENJAK, M., *Moralno presojanje mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami*. Diplomsko delo. 2007. Dostopno na: <http://www.pedagogika-andragogika.com/files/diplome/2007/2007-Pusenjak-Mojca.pdf> (pridobljeno, 5. 1. 2016).

- *Zgodilo se je ... 23. avgusta.* 2004. Dostopno na: <http://www.rtv slo.si/zabava/na-danasnji-dan/zgodilo-se-je-23-avgusta/162171> (pridobljeno, 11. 1. 2016).
- <http://www.srcdljubljana.com/solstvo/za-najstnike> (pridobljeno, 5. 1. 2016).
- <http://photos1.blogger.com/x/blogger/3259/824/1600/394537/willendorfska%20venera.jpg> (pridobljeno, 7. 12. 2015).
- <http://www.egypt7000.com/queencleoppa.html> (pridobljeno, 7. 12. 2015).
- http://realhistoryww.com/world_history/ancient/Greek_Period.htm (pridobljeno, 7. 12. 2015).
- <http://www.wiw.pl/kulturaantyczna/twardecki/pict/zoom/Grarch16.jpg> (pridobljeno, 7. 12. 2015).
- <http://wannabemagazine.com/wp-content/uploads/2012/12/SLIKA31.jpg> (pridobljeno, 5. 2. 2016).
- <http://www.non-solo-arte.com/middle-ages-art.html> (pridobljeno, 5. 2. 2016).
- <http://www.gcc.si/wp-content/uploads/2006/11/renesansa.pdf> (pridobljeno, 11. 1. 2016).
- <https://www.google.si/url?sa=i&rct=j&q=&esrc=s&source=images&cd=&cad=rja&uact=8&ved=&url=http%3A%2F%2Fwww.charlottetilbury.com%2Fuk%2Fblog%2F2014%2F09%2Fthe-history-the-lipstick-matterevolution%2F&psig=AFQjCNH86UQxKW8PatDSwkskF8VGorlp2g&ust=1450275740035003> (pridobljeno, 11. 1. 2016).
- <http://images5.fanpop.com/image/photos/28900000/LB-3-louise-brooks-28951949-1024-768.jpg> (pridobljeno, 17. 12. 2015).
- <http://www.glitter.si/wp-content/uploads/ikone8.jpg> (pridobljeno, 17. 12. 2015).
- http://i.dailymail.co.uk/i/pix/2014/01/02/article-2532546-1999DDDB00000578-595_634x887.jpg (pridobljeno, 17. 12. 2015).
- (<https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/564x/55/ed/c5/55edc55cd688396df1b375fea5ab475e.jpg>) (pridobljeno, 17. 12. 2015).
- <http://media4.s-nbcnews.com/j/streams/2014/December/141230/1D274907514944-fonda.today-inline-large.jpg1> (pridobljeno, 7. 12. 2015).